

PRZEWODNIK

KAPLICZKI I KRZYŻE

HISTORYCZNO-KULTURALNY
SZLAK GMINY TOKARNIA I LIESEK

KAPLANKY A KRÍŽE

HISTORICKO-KULTÚRNA CESTA
CEZ OBCE TOKARNIA A LIESEK

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

Wspólne polsko-słowackie poszukiwanie nowego szlaku tradycji i kultury
Slovensko-poľské spoločné hľadanie novej cesty tradícií a kultúry

Kalwaria Tokarska • Tokarská kalvária

KAPLICZKI I KRZYŻE

Przemierzając drogi malowniczych wiosek Gminy Tokarnia jak również Lieska nie sposób pominąć kapliczek i krzyży, które stanowią nieodłączny element krajobrazu wsi. Można je spotkać wszędzie, stoją przy drogach, w ogrodach nad potokami i w lesnej gęstwinie. Charakteryzują się niezwykle bogactwem form, stanowiąc przez to najlepsze świadectwo niewyczerpanej wprost pomysłowości ich twórców. Znajdziemy wśród nich zarówno monumentalne rzeźby, dzieła snycerskie bądź kamieniarskie, małe prace ciesielskie i stolarskie. Kapliczki i figurki, nawet te najmniejsze stanowią obiekty kultu religijnego zawierające świadectwo chrześcijańskiego rodowodu, przekazując nam historie o ludziach i czasach które minęły. Budowa kapliczek zawsze była związana z głęboką potrzebą duchową jej fundatorów, która wynikała najczęściej z potrzeby okazania wdzięczności, pamięci, pokuty, pośmiertnego wspomnienia lub prośby.

Najbardziej charakterystyczne dla krajobrazu polskiego wydają się być murowane kapliczki z kamienia lub cegły. Często budowane były również kapliczki na postumencie, wyposażone w ochronny metalowy daszek, lub bardzo proste kapliczki drewniane wieszane na drzewach. Kapliczki bez względu na formę, są bez wątpienia jednym z najciekawszych osiągnięć twórczości folklorystycznej.

Zachęcamy do przemierzenia urokliwych ścieżek Gminy Tokarnia oraz Lieska w celu poszukiwania niezwykle i pięknych kapliczek, figurek i krzyży. Mamy nadzieję, że niniejszy przewodnik przybliży Wam ich historię.

KAPLNKY A KRÍŽE

Pri prechádzke po malebných cestách dedín Obce Tokarnia a aj Obce Liesek ani nie je možné nez badať kaplnky a kríže, ktoré tvoria neoddeliteľnú časť vidieckej krajiny. Môžeme ich stretnúť všade, stoja pri cestách, v záhradách, pri potokoch a aj v lesnej húšti. Charakterizujú sa výnimočným bohatstvom foriem, čím najlepšie priamo svedčia o kreativite ich tvorcov. Medzi nimi nájdeme aj monumentálne sochy, rezbárske alebo kamenárske diela, malé tesárske a stolárske práce. Kaplnky a sochy, aj tie najmenšie, sú objekty náboženského kultu, ktoré prinášajú svedectvo kresťanského pôvodu a odkazujú nám príbehy o ľuďoch a dobe, ktoré už pominuli. Stavanie kaplniek bolo vždy spojené s hlbokou duševnou požiadavkou fundátorov, ktorá najčastejšie vyplývala z potreby prejaviť vďačnosť, pamäť, z pokánia, posmrtnej spomienky alebo prosby.

Charakteristické pre poľské územie sú predovšetkým murované kaplnky z kameňov alebo tehál. Často sa stavali kaplnky na podstavci, s ochranným kovovým prístreškom alebo sa na stromoch vešali jednoduché drevené náboženské konštrukcie. Kaplnky, bez ohľadu na ich formu, sú bezpochybné jedným z najzaujímavejších prínosov ľudovej tvorby.

Požývame vás na prechádzku čarovnými cestičkami Obce Tokarnia a Obce Liesek a na vyhľadávanie mimoriadnych a krásnych kaplniek, sôch a krížov. Dúfame, že tento sprievodca vám aspoň trochu priblíži ich dejiny.

Kaplica św. Anny na Polanie

Kaplica z neobarokowym ołtarzem, który wyrzeźbił snycerz Józef Tekieli z Trzebuni. Pochodzi z 1885 r., a rozbudowana została w 1905 r. Według legendy pieniądze na budowę kaplicy pochodziły z rozbojów i były zdeponowane w banku w Wadowicach przez siostrę rozbojników – Wiktorie, która służyła u gajowego Andrzeja Bylicy na Polanie. Po śmierci rozbojników bank zastrzegł wydanie pieniędzy jedynie na cel społeczny. Bylica był pierwszym osadnikiem na Polanie, wraz z synem Józefem zainicjował powstanie kaplicy, przeznaczając ziemię pod jej budowę.

W czasie II wojny światowej kaplica stała się schronieniem dla księdza Jana Czarneckiego, poszukiwanego przez gestapo oraz wielu innych osób.

Kaplnka sv. Anny na Poľane

Kaplnka s neobarokovým oltárom, ktorý vykonal rezbár Józef Tekieli z Trzebunie. Pochádza z roku 1885, potom prestavená v roku 1905. Podľa legendy peniaze na výstavbu kaplnky pochádzali z lúpeže, a sestra jedného zo zbojníkov – Viktoria ich zložila v banke vo Wadowiciach. Toto dievča slúžilo u horára Andrzeja Bylicu na Poľane. Po smrti zbojníkov banka rozhodla, že sa peniaze môžu minúť len na sociálne účely. Bylica bol prvým obyvateľom Poľany, a spolu so synom Józefom iniciovali vznik kaplnky, a vyznačili pozemok na jej výstavbu.

Počas II. svetovej vojny bola kaplnka útočiskom pre kňaza Jana Czarneckého, ktorého hľadálo gestapo, ale aj pre iných.

Kaplica Trzeciego upadku Pana Jezusa
z ok. 1910 r.

Kaplnka Tretieho Ježišovho pádu,
okolo roku 1910

Według legendy podczas budowy Drogi Krzyżowej przez księżną Lubomirską, górale z Sidziny przewozili rzeźbę przedstawiającą trzeci upadek Chrystusa pod krzyżem do Kalwarii Zebrzydowskiej przy użyciu zaprzęgu trzech par wołów. Woły zatrzymały się jednak na grzbiecie Bogdanówki i uklękły. Pomimo usilnych prób, nie dały się ruszyć z miejsca. Górale uznali zatem, że jest to znak i pozostawili rzeźbę na pobliskim polu. Mieszkańcy zebrali pieniądze i zlecili budowę kapliczki mieszkańcowi pobliskiej roli Łazy Janowi Kosek.

Kapliczka została odrestaurowana w 2002 r. Po wybudowaniu Drogi Krzyżowej w 1998 r. prowadzącej od kaplicy Jana Chrzciciela (z 1892 r.) do kapliczki pod Koskową Górą odprawiane są tu corocznie stacje Drogi Krzyżowej przez mieszkańców. Trzeci upadek Pana Jezusa w wierzeniach tutejszego ludu uchodzi za łaskami słynący. Bo jak mówią miejscowi ludzie: „Nigdy nie było, żebyśmy prosili Pana Jezusa na darmo. Zawsze wychodzimy od Niego pokrzepieni na duchu.”

Podľa legendy počas stávania Krížovej cesty kňaznou Lubomirskou gorali zo Sidziny viezli sochu znázorňujúcu Tretí Ježišov pád do Kalvarie Zebrzydowskiej záprahom s tromi pármí volov. Voly sa vak zastavili na kopci Bogdanówka a kľakli. Napriek mnohým pokusom sa ani kus nepohli. Preto sa gorali rozhodli, že je to znamenie a nechali sochu na poli. Miestni ľudia zhromaždili peniaze a objednali výstavbu kaplnky u obyvateľa časti Łazy Jana Koska.

Kaplnka bola obnovená v roku 2002. Potom, ak v roku 1998 vznikla Krížová cesta od kaplnky Jána Krstiteľa (z roku 1892) po kaplnku pod Koskowou Górrou, sa tu každoročné koná Krížová cesta za účasti miestneho obyvateľstva. Tretí Ježišov pád má medzi tunajšími povest' prinášajúceho milosť. Lebo ak hovoria miestni ľudia: „Nikdy sa nestálo, aby sme darmo prosili Pána Ježiša. Vždy sa od Neho vrátíme duševne posilnení.”

Figura na roli Knapowej w Bogdanówce

Fundatorem figury z 1897 r. był Józef Pindel, zamożny gospodarz zamieszkujący rolę Huchrową. Figurę wykonano z piaskowca, jej wysokość od podstawy do wierzchołka mierzy 350 cm. Górna część figury to krzyż z płaskorzeźbą Pana Jezusa, którego wysokość wynosi 80 cm, a szerokość 42 cm. W dolnej części (stanowiącej podstawę) z trzech stron widnieją płaskorzeźby. Z przodu wyobrażona jest Matka Boża z Dzieciątkiem Jezus, który w jednej ręce trzyma księgę z wyrytym na niej krzyżem, a drugą ręką błogosławi. Z lewej strony zobrazowany jest Pan Jezus ubrany w szatę, wskazujący palcem na serce ranione koroną cierniową. Z prawej strony wyryty jest Anioł trzymający w jednej ręce wagę, a w drugiej miecz.

Socha v časti Knapowa, obec Bogdanówka

Fundátorem sochy z roku 1897 bol Józef Pindel, bohatý poľnohospodár z časti Huchrowa. Socha bola celá vykonaná z pieskovca, a jej výška od základov po vrchol je 350 cm. Hornú časť sochy tvorí kríž s reliéfom Pána Ježiša, s výškou 80 cm, a šírkou 42 cm. Spodnú časť (ktorá tvorí podstavec) z troch strán zdobia reliéfy. Spredu vidieť Božiu Matku s dieťaťom, ktoré v jednej ruke drží knihu s vyrezaným krížom, a druhou rukou požehnáva. Na ľavej strane je Pán Ježiš oblečený do šiat, prstom ukazujúci srdce zranené tŕňovou korunou. Na pravej strane je Anjel, ktorý v jednej ruke drží váhu, a v druhej meč.

Murowana kapliczka z sygnaturą,
mieszcząca figurę św. Jana,
wybudowana w 1828 r. przy drodze
powiatowej na roli Wierdonki

Registrovaná murovaná kaplnka
so sochou Sv. Jána, postavená
v roku 1828 pri okresnej ceste
v časti Wierdonki

Figura Chrystusa Nazareńskiego,
wzniesiona w 1832 r., przy drodze do Wieprzca,
na roli Zagrody Górne

Figura wykonana z piaskowca ufundowana przez Andrzeja Hobota, mieszkańca roli Zagrody urodzonego w 1790 r.

Posąg Chrystusa (wys. 90 cm) umieszczony jest na kamiennym postumencie (wys. 150 cm). Rzeźba przedstawia Chrystusa w koronie cierniowej na głowie i rękami związanymi sznurem.

Socha Krista Nazaretského
postavená v roku 1832 pri ceste do obci Wieprzec,
v časti Zagrody Górne

Socha z piaskowca financovaná Andrejom Hobotom, obyvateľom časti Zagrody, ktorý sa narodil v roku 1790.

Socha Krista (výška 90 cm) stojí na kamennom podstavci (výška 150 cm). Predstavuje Krista v trňovej korune na hlave a s rukami obviazanými šnúrou.

Kapliczka z 1844 r. przy drodze
powiatowej na roli Debenosy

Kaplnka z roku 1844 pri okresnej
ceste v časti Debenosy

- kapliczka przed renowacją
- kaplnka pred rekonstrukciou

Figura Matki Bożej Niepokalanie
Poczętej z 1897 r., na roli Młyny
w Skomielnej Czarnej

Socha Nepoškvrneného Počatia
Panny Márie z roku 1897
v časti Mlýny,
obec Skomielna Čierna

Rzeźba z piaskowca ufundowana przez Walentego Mirka. Rzeźba o wysokości 165 cm przedstawia Najświętszą Maryję Pannę stojącą na kuli ziemskiej z półksiężycem i wężem pod stopami, z rękami złożonymi w geście modlitwy. W długiej do ziemi sukni, na którą narzucony jest udrapowany bogato, spływający z głowy, z przodu przerzucony przez rękę płaszcz. Umieszczono ją na postumencie wysokości ok. 250 cm. Na cokole, na którym stoi figura, znajdują się cztery płaskorzeźby: od czoła przedstawiająca Najświętsze Serce Pana Jezusa, a pod nią mała płaskorzeźba wyobrażająca Pana Jezusa upadającego pod krzyżem. Poniżej widnieje napis z nazwiskiem fundatora. Na prawej ścianie postumentu wykonana jest płaskorzeźba przedstawiająca św. Walentego, na lewej św. Józefa.

Kapliczka została odrestaurowana w ramach projektu „Wspólne polsko-słowackie poszukiwanie nowego szlaku tradycji i kultury” ze środków Unii Europejskiej za pośrednictwem Euroregionu „Tatry”.

Socha z piaskowca, ktorú fundoval Walenty Mirek. Socha s výškou 165 cm zobrazuje Pannu Máriu na zemeguli s polmesiacom a hadom pod nohami, s rukami zloženými k modlitbe, dlhých šatách až po zem, na ktoré je nahodený plášť splyvajúci z hlavy a spredu preložený cez ruku. Socha stojí na podstavci s výškou cca 250 cm. Na tomto sokli sú štyri reliéfy: spredu Najsvätejšie Srdce Ježišovo, a pod ním malý reliéf zobrazujúci Pána Ježiša, ktorý padá pod krížom. Nižšie nadpis s menom fundátora. Na pravej strane sokla je reliéf so sv. Valentínom, a na ľavej – so sv. Jozefom.

Kaplnka bola obnovená v rámci projektu „Slovensko-poľské spoločné hľadanie novej cesty tradícií a kultúry” z prostriedkov Európskej únie prostredníctvom Euroregionu „Tatry”.

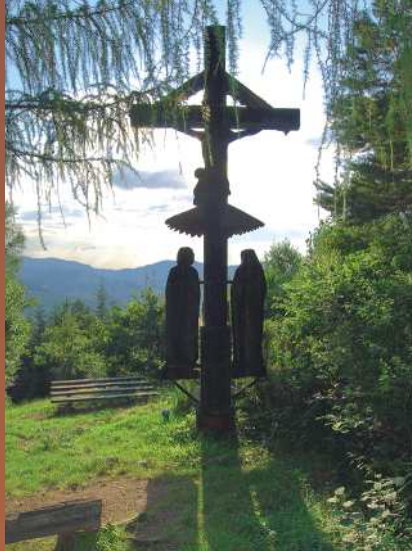
Kalwaria Tokarska

Tokarská kalvária

Kalwaria Tokarska została stworzona przez ludowego rzeźbiarza – wieloletniego kościelnego w kościele parafialnym pw. Matki Boskiej Śnieżnej w Tokarni – Józefa Wrone (ur. w 1943 r.). Pierwsza kapliczka powstała w 1982 roku, w naturalnej grocie artysta umieścił figurkę Matki Boskiej Niepokalanie poczętej. Przez ponad 20 lat kolekcja figur się powiększała i zmieniała. Pierwotne drewniane figury, które ulegały zniszczeniu przez warunki atmosferyczne zastąpiły kamienne figury. Na szlaku wiodącym od podnóża Urbaniej Góry (674 m n.p.m., osiedle Brzegi) do szczytu znajduje się 21 figur. Na szczycie znajduje się 5 metrowy drewniany krzyż, przedstawiający Ukrzyżowanie.

Do najciekawszych figur należą m.in. postać Anioła Stróża z dziewczynką, idącą po drewnianej kładce, rozpostartej nad brzegiem urwiska wykonana w 1984 r., kamienna kaplica z 1984 r. z kutą kratą, w której artysta umieścił rzeźbę Chrystusa naturalnej wielkości ze związanymi rękami u kamiennego słupa. Najbardziej urokliwa i malownicza kompozycja, to drewniana łódź św. Piotra, a w niej postać apostoła i Chrystusa umiejscowiona na sztucznej jeziorze.

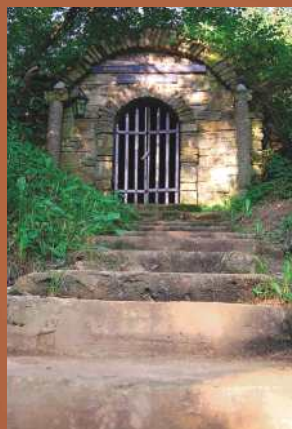
Ponadto na szlaku kapliczek znajduje się również 14 stacji drogi krzyżowej, co roku mieszkańcy odprawiają tutaj majówki i Drogę Krzyżową. Czas przejścia to ok. 45 min, nie wliczając postojów na kontemplację i podziwianie przyrody.

Tokarsku kalváriu vykonal ľudový rezbár – dlhoročný kostolník vo farskom kostole Panny Márie Snežnej v Tokarni – Józef Wrona (nar.: 1943). Prvá kaplnka vznikla v roku 1982 – v prírodnej jaskyni umelec umiestnil sochu Nepoškvrneného Počatia Panny Márie. Výše 20 rokov sa súbor sôch zväčšoval v menil. Pôvodné drevené postavy, postupne ničené v dôsledku pôsobenia atmosférických podmienok, nahradili kamenné sochy. Na ceste od úpätia Urbanej Góry (674 m.n.m., časť Brzegi) na kopec je 21 sôch. Na vrchu sa nachádza 5-metrový kríž s ukrižovaným Kristom.

K najzáujmovejším sochám patria napr. postava Anjela strážneho s dievčaťom na drevenej lávke spájajúcej brehy zrázu, ktorá vznikla v roku 1984 a kamenná kaplnka z roku 1984 s kovanou mrežou, v ktorej umelec umiestnil sochu Krista prirodzenej veľkosti s priviazanými rukami ku kamennému stĺpu. Najkrajšiu a najmalebnejšiu kompozíciu tvorí drevená loď sv. Petra, a v nej socha apoštola a Krista na umelom jazere.

Okrem toho sa na ceste kaplniek nachádza 14 zastavení Krížovej cesty, pri ktorých každoročné obyvatelia konajú májové obrady a Krížovú cestu. Dĺžka prechádzky touto cestou je cca 45 min, uvedený čas nezohľadňuje prestávky na rozmýšľania a obdivovanie prírodných krás.

- kapliczka przed renowacją
- kaplica przed rekonstrukcją

Kapliczka Matki Boskiej
zwieńczona krzyżem z 1885 r.
w Krzczonowie

Kaplnka Matky Božej
venčená krížom z roku 1885
v obci Krzczonów

Kapliczka ufundowana przez Jana i Katarzynę Pachurów.

Kapliczka filarowa, posiadająca formę trójkondygnacyjnego filara, złożonego z czterościennych kamiennych bloków o przekroju prostokątnym. W najwyższej kondygnacji od frontu głęboka zwieńczona łukiem pełnym niszą, a w niej pełnoplastyczna rzeźba Niepokalanego Poczęcia N.M.P. Ścianki boczne ozdobione są płaskorzeźbami patronów fundatorów: św. Katarzyny, św. Jana Nepomucena. Na froncie drugiej kondygnacji umieszczono płaskorzeźbę Chrystusa z gorejącym sercem. Powyżej na cokoliку wznosi się kamienny krzyż z rzeźbą Ukrzyżowanego Chrystusa.

Kapliczka została odrestaurowana w ramach projektu „Wspólne polsko-słowackie poszukiwanie nowego szlaku tradycji i kultury” ze środków Unii Europejskiej za pośrednictwem Euroregionu „Tatry”.

Kaplnku fundovali Jan a Katarzyna Pachurovci.

Je to stĺpová kaplnka v podobe trojposchodového stĺpa, ktorý tvoria štvorhranné kamenné bloky s obdĺžnikovým rezom. Na najvyššom poschodí je spredu hlboký výklenok ukončený oblúkom, a v ňom masívna socha Nepoškvrneného Počatia Panny Márie. Bočné steny sú ozdobené reliéfmi patrónov fudnátorov: sv. Kataríny a sv. Jána Nepomuckého. Spredu druhého poschodia je reliéf Krista s horiacim srdcom. Vyššie, na sokli, je kamenný kríž s Ukrižovaným Ježišom Kristom.

Kaplnka bola obnovená v rámci projektu „Slovensko-poľské spoločné hľadanie novej cesty tradícií a kultúry” z prostriedkov Európskej únie prostredníctvom Euroregionu „Tatry”.

Kapliczka na Jaworzynach
z 1869 r. (rola u Śmietany)

Kaplnka na Jaworzynách
z roku 1869 (časť u Śmietany)

Kapliczka została ufundowana i wybudowana przez Michała i Katarzynę Hukrzak w 1869 r. Kapliczkę wykonano z kamieni polnych na zaprawie z gliny. Do budowy dachu kapliczki wraz z wieżą użyto drewna ciosanego łączonego kołkami z nieznacznym użyciem gwoździ kowalskich. Dach i wieżyczkę pokryto gontami drewnianymi. Na wieży znajduje się kuty krzyż, a w niej dzwonek którym niegdyś oznajmiano czas modlitwy „Anioł Pański”. W kapliczce znajduje się ołtarz z obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem.

Kapliczka była wielokrotnie remontowana, ostatni remont miał miejsce w 1970 r. podczas którego została całkowicie odbudowana przy użyciu pierwotnych kamieni, gont na dachu zastąpiono dachówką, a wieżyczkę okuto blachą miedzianą.

Kaplnku fundovali a dali postaviť Michal a Katarzyna Hukrzakovci v roku 1869. Bola vybudovaná z poľných kameňov spojených maltou z hlíny. Na strechu kaplnky a vežu bolo použité rezané drevo spojené kolíkmi, len zriedka kovanými klincami. Strecha a veža získali drevenú šindľovú krytinu. Na veži sa nachádza kovaný kríž, vnútri zvonček, ktorým sa kedysi oznamovala hodina modlitby „Anjel Pána”. V kaplnke sa nachádza oltár s obrazom Božej Matky s Dieťaťom.

Kaplnka bola mnohokrát obnovovaná, a posledná renovácia sa konala v roku 1970, kedy bola úplne zrekonštruovaná z pôvodných kameňov, strešné šindle nahradila škridla, a veža získala kryt z medeného plechu.

Obec Liesek

Kaplnka Panny Márie Lurdskej, 1791

Kapliczka Najświętszej Maryi Panny z Lourdes, 1791 r.

Kaplnka bola postavená v roku 1791 na prameni, z ktorého vyteká silný prúd vody. Pred kaplnkou boli napájadlá pre dobytok. V roku 1963 bola voda stiahnutá do rezervoára a slúžila, ako pitná voda hlavne pre novopostavenú základnú školu.

Generálna oprava kaplnky sa vykonala v rokoch 1993 a 2011. Kaplnka bola pôvodne zasvätená Utrpeniu Pána, neskôr Eucharistii a začiatkom 20. storočia Panne Márii Lurdskej. Pred kaplnkou sa v roku 2013 postavila krížová cesta.

Kapliczka została zbudowana w 1791 r. przy źródle, z którego mocno wybija woda. Przed nią stały poidła dla bydła. W 1963 roku wodę ze źródła przekierowano do zbiornika, by przede wszystkim zasilić w wodę pitną nowo wybudowaną szkołę podstawową.

Remont generalny kapliczki wykonano w latach 1993 i 2011. To miejsce było pierwotnie poświęcone Męce Pańskiej, później Eucharystii, a na początku XX wieku – Najświętszej Maryi Pannie z Lourdes. W 2013 roku przed kapliczką wybudowano drogę krzyżową.

Kaplnka Božského Srdca, 1994

Kaplnka bola posvätená 6.novembra 1994 Na pahorku Mons. Viktorom Trstenským. Bola postavená takmer za jeden mesiac na pozemku rodiny Vrabčekovej. Tento pozemok a stavbu kaplnky financovala rehoľná sestra Pia (Anna Vrabčeková) podľa projektu Ing. arch. Mariána Goča z Ružomberka.

Kapliczka Bożego Serca, 1994 r.

Kapliczka została poświęcona 6 listopada 1994 r. w miejscu zwanym Na Pagórku przez prałata Viktora Trstenskiego. Zbudowano ją praktycznie w ciągu miesiąca na działce rodziny Vrabčeków. Działkę oraz budowę sfinansowała siostra zakonna Pia (Anna Vrabčeková) według projektu inż. arch. Mariána Goča z Ružomberka.

Kaplnka Dobrého Pastiera, 2004

Bola postavená Pod tokárňou podľa návrhu Ľudovíta Mikluška. Vysvätená bola 2.mája 2004 biskupom Františkom Tondrom. Je postavená na urbárskom pozemku a stavbu inicioval p. Stanislav Gnida.

Kapliczka Dobrego Pasterza, 2004 r.

Zbudowana w miejscu zwanym Pod Tokarnią według pomysłu Ľudovíta Mikluška. Została poświęcona 2 maja 2004 r. przez biskupa Františka Tondra. Postawiona na terenach gminnych, a jej budowę zainicjował Stanislav Gnida.

Kaplnka Sedembolestnej
Panny Márie, 1948

Kapliczka Matki Bożej
Siedmiobolesnej, 1948 r.

Stojí pred domom Babky z Liesku, múdrej ženy, Liešťanky, babice a pre rodákov Patkule. Babka ako hlboko veriaci po kaplnke túžila neustále, ale okolnosti pre jej stavbu boli nepriaznivé. Medzi ľuďmi sa trádajú rôzne legendy ako sa jej to podarilo. Isté je, že jej ju postavili vďační pacienti či rodáci. Okrem iného sa trádzuje že peniaze na kúpu sochy Sedembolestnej Panny Márie dostala babka za záchranu manželky jedného nemenovaného lekára, ktorú on vyliečiť nedokázal.

Stoi przed domem Babki z Lieska, mądrej kobiety, tutejszej mieszkanki, akuszerki, a dla miejscowych Patkuli. Babka, jako głęboko wierząca osoba, długo marzyła o kapliczce, ale okoliczności nie sprzyjały jej budowie. Ludzie snują różne opowieści, w jaki sposób się to jej udało. Pewnym jest, że kapliczkę zbudowali jej wdzięczni pacjenci czy mieszkańcy. Mówi się też, że pieniądze na zakup figury Matki Bożej Siedmiobolesnej babka otrzymała za uratowanie żony pewnego anonimowego lekarza, której on nie potrafił wyleczyć.

Kaplnka sv. Huberta, 2018
Kapliczka św. Huberta, 2018 r.

Kaplnka bola postavená v roku 2018 za pomoci členov poľovníckeho združenia Skorušina a urbáru obce Liesek v doline pod malebnou Skorušinou v časti Baranová. Sochu zhotovil sochár Mgr. Art. Peter Kolčák zo Sihelného. Znázorňuje Sv. Huberta – patróna poľovníkov, ktorý sa narodil v roku 656 a pochádzal z významného rodu v severnej Galli (Belgicko).

Kapliczka zbudowana w 2018 roku przy udziale członków koła myśliwskiego Skorušina i wspólnoty Gminy Liesek w dolinie pod malowniczym szczytem Skoruszyny, sióło Baranová. Figurę wykonał artysta rzeźbiarz mgr Peter Kolčák z miejscowości Sihelne. Przedstawia św. Huberta – patrona myśliwych, który urodził się w 656 roku i pochodził ze znanego rodu w północnej Galii (Belgia).

Kríž pod lesom, 2009

Bol postavený z iniciatívy Stanislava Rebidáša. V roku 2014 bola postavená krížová cesta Siedmych bolestí Panny Márie.

Krzyż pod lasem, 2009 r.

Został postawiony z inicjatywy Stanisława Rebidáša. W 2014 roku wybudowano drogę krzyżową Siedmiu boleści Matki Bożej.

Obec Liesek

Katastrálne územie obce Liesek sa nachádza vo východnej časti Oravy. Jeho veľká časť leží v Oravskej kotline, menšia, južná časť, zasahuje do Skorušinských vrchov. Severný úsek je totožný s tokom rieky Jelešňa a súčasne je súčasťou štátnej hranice medzi Poľskom a Slovenskom. Najnižším bodom katastra je kóta 633 pri Jelešni, najvyšším bodom je Brezový vrch (Za Vrch) 1136 m.n.m. Nadmorská výška intravilánu územia Liesku je 650 metrov n. m. Celková rozloha územia Liesku = 30,9 km².

V 1558 roku obec založil gróf František Thurzo. Pôvodnými obyvateľmi boli pastieri oviec. Od svojho vzniku má charakter poľnohospodárskej dediny. Obyvatelia sa však venovali aj pláteníctvu, košíkárstvu a obchodovaniu s obilím a vápnom.

Gmina Liesek

Gmina Liesek znajduje się we wschodniej części Orawy. Znaczna jej część leży w Kotlinie Orawskiej, mniejsza – południowa sięga do Skoruszyńskich Wierchów. Północne krańce wyznacza bieg rzeki Jeleśnia, która jednocześnie stanowi granicę państwową pomiędzy Słowacją i Polską. Najniżej położony punkt na tym obszarze znajduje się właśnie przy rzece 633 m n.p.m., najwyższy punkt to Brezowy vrch (Za Vrch) z wysokością 1136 m n.p.m. Sama wieś znajduje się na wysokości 650 m n.p.m., a powierzchnia całkowita gminy Liesek to 30,9 km².

W 1558 roku osadę założył hrabia Franciszek Thurzo. Pierwotnie zamieszkiwali ją pasterze owiec. Od momentu powstania miała głównie charakter rolniczy. Mieszkańcy zajmowali się także tkactwem, wypłataniem koszyków oraz handlem zbożem i wapnem.

Gmina Tokarnia

Gmina Tokarnia leży w Małopolsce, w południowej części powiatu myślenickiego. Zajmuje obszar 69² km². Położona jest na zachód od drogi prowadzącej z Krakowa do Zakopanego. Pod względem fizyczno-geograficznym położona jest na styku Beskidu Wyspowego i Beskidu Makowskiego, w dolinie potoku Krzczonówka – dopływie rzeki Raby. Beskid ten tworzy silnie rozczłonkowaną grupę górską w Beskidach Zachodnich. Charakterystyczne dla krajobrazu gminy są rozległe wnętrza dolin potoków, zamknięte ścianami wzniesień pokrytych lasami, z zaznaczającymi się większymi szczytami Koskowej Góry (866 m n.p.m.), Parszywki (842 m n.p.m.), Sołtysiej Góry (816 m n.p.m.), Kotonia (857 m n.p.m.) i Zębalowej (na południu 858 m n.p.m.). Stoki południowe są łagodne, natomiast stoki o nachyleniu północnym są zwykle strome.

Do Gminy Tokarnia liczącej 8837 mieszkańców należy 6 wsi: Tokarnia, Krzczonów, Skomielna Czarna, Więciórka, Bogdanówka i Zawadka. Obszar gminy pod względem etnograficznym zamieszkiwany był przez grupę góralską – Kliszczacy. Tradycje kliszczackie kultywowane są do dziś przez zespoły regionalne.

Obec Tokarnia

Obec Tokarnia sa nachádza v Malopolsku, južnej časti okresu Myślenice. Má rozlohu 69 km². Leží na západ od cesty vedúcej z Krakova do Zakopaného. Z fyzicko-geografického hľadiska sa nachádza na mieste, na ktorom sa stýkajú dva geografické regióny Beskid Wyspowy a Beskid Makowski, v údolí potoku Krzczonówka – prítoku rieky Raba. Beskid tu tvorí silne rozčlenenú horskú skupinu v Západných Beskydách. Pre tunajšiu krajinu sú charakteristické rozľahlé údolia potokov, obklopené svahmi okolitých zalesnených kopcov, medzi ktorými dominujú tie vyššie ako Koskowa Góra (866 m.n.m), Parszywki (842 m.n.m), Sołtysia Góra (816 m.n.m), Kotonia (857 m.n.m) a Zębalowa (na juhu 858 m.n.m). Južné svahy sú jemné, a severné svahy sú prevažne strmé.

Katastrálne územie Gminy Tokarnia, v ktorej žije 8837 obyvateľov, tvorí 6 obcí: Tokarnia, Krzczonów, Skomielna Czarna, Więciórka, Bogdanówka a Zawadka. Z etnografického hľadiska územie Gminy obývala goralská skupina, ktorá sa volá Kliszczacy. Ich tradície dodnes trajú regionálne folklórne súbory.

Tekst opracowano na podstawie książek:

1. o. Patryka Remigiusza Jankiewicza „Zarys dziejów Skomielnej Czarnej i Bogdanówki”
2. Mariana Cieślaka, ks. Kamila Kowalczyka „Zarys dziejów Krzczonowa i Zawadki”

Materiały powstały w ramach projektu „Wspólne polsko-słowackie poszukiwanie nowego szlaku tradycji i kultury” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Euroregionu „Tatry”.

Wyłączną odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej oraz Euroregionu Tatry.

Interreg
Polska-Słowacja
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Przewodnik „Kapliczki i krzyże – historyczno-kulturalny szlak gminy Tokarnia i Liesek” został opracowany i wydany w ramach projektu „Wspólne polsko-słowackie poszukiwanie nowego szlaku tradycji i kultury” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Euroregionu „Tatry”.

Sprievodca „Kaplnky a kríže – historicko-kultúrna cesta po obciach Tokarnia a Liesek” bol vypracovaný a vydaný v rámci projektu „Slovensko-poľské spoločné hľadanie novej cesty tradícií a kultúry” podporované z prostriedkov Európskej únie v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Euroregionu „Tatry”.

Projekt realizowany przez Gminę Tokarnia
Partner Projektu Obce Liesek

egzemplarz bezpłatny
ISBN 978-83-940823-7-6

Urząd Gminy w Tokarni
32-436 Tokarnia 380
tel. 12 274 70 24, 12 274 70 22, fax 12 274 70 25
e-mail: sekretariat@tokarnia.info.pl • www.tokarnia.info.pl